

ทอล์ค ออฟเดอะทาวน

นสพ.ภัทรพล มณีอ่อน

'ควายน้ำ'ว่ายน้ำเป็น ก็จมน้ำได้

ดีวสภาพภูมิศาสตร์ของทะเลน้อย จ.พัทลุง ที่ในช่วงฤดูน้ำหลาก ทุ่งหญ้าที่เป็นแหล่งหากินของควายต้องจมน้ำใต้อินน้ำเป็นเวลา 5 เดือน ใน 1 ปี ส่งผลให้ควายต้องปรับตัวอาศัยหากินด้วยการว่ายน้ำเป็นระยะทางไกล เพื่อดำน้ำลงไปกินหญ้าที่จมน้ำใต้อิน บางตัวสามารถดำน้ำได้นาน จะมุดหัวลงน้ำ แท้หลังขึ้นน้ำก็กินหญ้าได้ คราวละหลายนาทีก ส่วนลูกควายตัวเล็กจะดำน้ำลงไปทั้งตัว เป็นภาพที่ชาวทะเลน้อยเห็นชินตามาหลายชั่วอายุคน จนเรียกขานควายในทะเลน้อยว่า "ควายน้ำ" ถึงแม้ว่าควายเหล่านี้จะว่ายน้ำ อยู่ในน้ำ ดำน้ำกินหญ้าได้ก็ตาม แต่กรณีที่น่าทึ่งสูง ชาวควายหยิ่งน้ำไม่ถึง ลอยน้ำตลอด ทำให้กล้ามเนื้ออ่อนล้า หดแรง ทำให้จมน้ำตายมาแล้วกว่า 50 ตัว และอาจจะมีย่อยตายเรื่อยๆ โดยเฉพาะลูกควายเผือกที่กำลังอยู่ในวัยกินนม

หัวหน้าและเจ้าหน้าที่เขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย เขตห้ามล่าสัตว์ป่าแห่งแรกของประเทศไทย กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช ร่วมกับคณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย ได้เข้าติดตาม ช่วยเหลือควายน้ำที่ประสบภัยน้ำท่วม โดยนั่งเรือเข้าไปหลายกิโลเมตร กรณีควายน้ำหรือควายทะเลที่ประสบภัย

ทีมงานได้เข้าช่วยเหลือควายที่ประสบเหตุดังกล่าว ด้วยการลงเรือเข้าพื้นที่ไปช่วยเหลือควายที่อยู่บนเกาะเนินดิน ที่เขตห้ามล่าอนุญาตให้ทำเป็นเนินสูง เพื่อให้ควายทั้งหมดประมาณ 1,000 ตัวได้หนีน้ำอย่างปลอดภัย

ผลการประเมินสุขภาพ พบว่า ควายทั้งหมดสุขภาพค่อนข้างทรุดโทรม ร่างกายซูบผอม อิดโรย โดยเฉพาะลูกควายเผือกเกิดใหม่หลายตัว นั่นเป็นเพราะขาดอาหารเป็นเวลานาน ไม่สามารถลงดำน้ำกินหญ้าได้ มีความเครียด ซึ่งภาวะเครียดนี้อาจส่งผลให้ควายดังกล่าวเกิดโรคติดต่อกันได้ จึงได้เฝ้าบำรุงและรักษาสุขภาพ ให้ก้อนเกลือแร่ และประสานไปยังปศุสัตว์ จ.พัทลุง ซึ่งสนับสนุนเรื่องอาหารกับควายที่ติดเกาะ เพราะระดับน้ำขึ้นสูง ไม่สามารถว่ายน้ำเป็นระยะทาง 2-4 กม.เพื่อไปกินหญ้าได้

ในการการดูแลช่วยเหลือควายน้ำในจุดอื่นๆ นั้น จ.พัทลุง และปศุสัตว์จังหวัดพัทลุงได้ให้การช่วยเหลือควายน้ำฝูงอื่นๆ ในพื้นที่ทะเลน้อยที่อยู่แล้ว ที่ผ่านมามีเรือพายขึ้นบนที่สูง ให้อาหารและรักษาสุขภาพ และได้รายงานไปยัง นายธีรภัทร ประยูรสิทธิ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ไปเพิ่มอาหารที่เกาะนั้นด้วย ซึ่งเป็นฝูงที่อยู่ในพื้นที่เขตห้ามล่า

รุ่งเช้าต่อมา กรมปศุสัตว์ก็ได้จัดชุดสัตวแพทย์ และเจ้าหน้าที่เข้าสนับสนุนเรื่องอาหารและดูแลสุขภาพ ซึ่งรวดเร็วและทันสถานการณ์ นอกจากนั้นยังได้ให้การแนะนำและเตรียมความพร้อมเพื่อลดการสูญเสีย กับกรณีที่มีการพยากรณ์ว่าจะมีฝนตกหนักในอีก 2-7 วันข้างหน้าต่อไป

ควายน้ำหรือความทะเลเหล่านี้ มีความสำคัญอย่างไร

เพราะเป็นควายฝูงสุดท้ายที่ดำรงชีวิตในน้ำ โดยมีคุณสมบัติกับระบบนิเวศในพื้นที่เขตห้ามล่าสัตว์ทะเลน้อย เช่น ไฟป่าลดลง เพราะควายจะเดินมุกตามป่า ป่าเตียนหมด ไม่เกิดไฟป่าในหน้าแล้ง เส้นทางที่ควายน้ำเดินหากิน จะเป็นร่องทางเดินเรือ ร่องนั้นก็จะมีปลา ช่วงฤดูน้ำล้นก็จะแหล่งอาหารของนกน้ำ ซึ่งช่วงนั้นนกมาวางไข่ ซึ่งพื้นที่นี้เป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายของชนิดพันธุ์นกน้ำเป็นอย่างมาก

ควายกินหญ้าใต้น้ำ ช่วยรักษาความลึกของน้ำ เกิดเป็นทางน้ำช่วยระบายน้ำลงทะเลสาบสงขลา น้ำก็ไม่ค่อยเสีย เป็นต้น